

॥ सञ्जय उवाच ॥ द्रौपदेयान्महेष्वासान् सौमदत्तिर्महायशाः । एकैकं पञ्चभिर्विद्धा पुनर्विधाध सप्तभिः ।
 ते पीडिता भृशं तेन रौद्रेण सहसा विभो । प्रमूढा नैव विविदुर्मृधे कृत्यं सा किञ्चन ।
 नाकुलिश्व शतानीकः सौमदत्तिं नरर्षभं । द्वाभ्यां विद्धाऽनदद्भुष्टः शराभ्यां शत्रुकर्षणः ।
 तथेतरे रणे यत्तास्त्रिभिस्त्रिभिरजिह्वागैः । विव्यधुः समरे तृष्णं सौमदत्तिममर्षणं ।
 स तान् प्रति महाराज चिचेप पञ्च सायकान् । एकैकं हृदि चाजग्रे एकैकेन महायशाः ।
 ततस्ते भ्रातरः पञ्च शरैर्विद्धा महात्मना । परिवार्य रणे वीरं विव्यधुः सायकैर्मृशं ।
 आर्जुनिस्तु हयांस्तस्य चतुर्भिर्निश्चितैः शरैः । प्रेषयामास संक्रुद्धो यमस्य सदनं प्रति ।
 भैमसेनिर्धनुस्त्रिधा सौमदत्तेर्महात्मनः । ननाद बलवान्नादं विव्याध च शितैः शरैः ।
 योधिष्ठिरिर्ध्वजं तस्य च्छित्वा भूमावपातयत् । नाकुलिश्वाय यन्तारं रथनीडादपाहरत् ।
 साहदेविस्तु तं ज्ञात्वा भ्रातृभिर्विमुखोक्तं । चुरप्रेण शिरोराजनिचकत् महात्मनः ।
 तच्छिरोन्यपतद्भूमौ तपनोयविभृषितं । भ्राजयन्तं रणोद्देशं बालसूर्यसमप्रभं ।
 सौमदत्तेः शिरो दृष्ट्वा निहतं तन्महात्मनः । विवस्तास्तावका राजन् प्रदुद्रुवरनेकधा ।
 अलम्बुषस्तु समरे भीमसेनं महाबलं । योधयामास संक्रुद्धो लक्ष्मणं रावणिर्यथा ।
 संप्रयुद्धौ रणे दृष्ट्वा तावुभो नरराक्षसौ । विस्मयः सर्वभूतानां प्रहर्षं समजायत ।
 आर्यशृङ्गं ततो भीमो नवभिर्निश्चितैः शरैः । विव्याध प्रहसन् राजन् राक्षसेन्द्रममर्षणं ।
 तद्रक्षः समरे विद्धं कृत्वा नादं भयावहं । अभ्यद्रवत्ततोभीमं ये च तस्य पदानुगाः ।
 स भीमं पञ्चभिर्विद्धा शरैः सन्नतपर्वभिः । भैमान् परिजघानाशु रथांस्त्रिंशतमाहवे ।
 पुनश्चतुःशतान् हत्वा भीमं विव्याध पत्रिणा । सोऽतिविद्धस्तथा भीमो राक्षसेन महाबलः ।
 निषसाद रथोपस्थे मूर्च्छयाभिपरिभुतः । प्रतिलभ्य ततः संज्ञां मारुतिः क्रोधमूर्च्छितः ।
 विह्वल्य कार्मुकं घोरं भारसाधनमुत्तमं । अलम्बुषं शरैस्तोत्तुणैर्दयामास सर्वतः ।
 स विद्धो बज्रभिर्व्याणैर्नीलाञ्जनचयोपमः । शुशुभे सर्वतोराजन् प्रफुल्ल इव किंशुकः ।
 स बध्यमानः समरे भीमचापच्युतैः शरैः । स्मरन् भ्रातृवधश्चैव पाण्डवेन महात्मना ।
 घोरं रूपमथो कृत्वा भीमसेनमभाषत । तिष्ठेदानीं रणे पार्थ पश्य मेऽद्य पराक्रमं ।
 वको नाम सुदुर्बुद्धे राक्षसप्रवरो बली । परोक्षं मम तद्दृत्तं यद्वाता मे हतस्त्वया ।
 एवमुक्त्वा ततोभीममन्तर्द्धानं गतस्तदा । महता शरवर्षेण भृशं तं समवाकिरत् ।
 भीमस्तु समरे राजन्नदृश्ये राक्षसे तदा । आकाशं पूरयामास शरैः सन्नतपर्वभिः ।
 स बध्यमानोभीमेन निमेषाद्रथमास्थितः । जगाम धरणीञ्चैव चुद्रः खं सहसागमत् ।
 उच्चावचानि रूपाणि चकार सुबह्वनि च । अनुवृहत्पुनः खूलो नादं मुञ्चन्निशामुदः ।
 उच्चावचास्तथा वाचो व्याजहार समन्ततः । निपेतुर्गगनाच्चैव शरधाराः सहस्रशः ।
 शक्तयः कुणपाः प्रासाः शूलपाटिशतोमराः । शतघ्न्यः परिघाश्चैव भिन्दिपालाः परश्वधाः ।

४०५५

४०६०

४०६५

४०७०

४०७५

४०८०